

ABONAMENTUL

Pe un an . 24 Cor.
Pe jum. an . 12 "
Pe 1 lună . 2 "

Nr. de Duminică
pe un an 4 Cor. — Pen-
tru România și America
10 Cor.

Nr. de zi pentru Ro-
mânia și străinătate pe
un an 40 franci.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRATIA
Deák Ferenc-utca 20.

INSERTIUNILE
se primesc la adm. in-
trație.
Manuscripte nu se în-
apoiază.
Telefon pentru oraș și
comitat 502.

Pace și dragoste.

Ba-i adevărat, ba nu-i adevărat, — ba se zice, ba nu se mai zice, — ba se crede, ba nu se mai crede, — ba se poate, ba nu se mai poate, că se fac oarecari încercări de a-i îndupleca pe puținii reprezentanți din dieta ungară ai românilor să nu i mai facă greutăți guvernului ungar.

O fi, n'o fi adevărat lucrul acesta, nu mai încapă îndoială, că e cineva care ar voi-o aceasta și că se fac strașnice presiuni, ca românii să facă și ei ca sașii și ca guvernul ungar să fie și el mai domol față cu românii.

E lucru firesc, ca românii din regatul ungar să se unească cu concetățenii lor spre a sili pe guvernul ungar să execute legile cu bună credință și au și voit totdeauna s'o facă aceasta. Încă de mult ei au căutat să între în legătură atât cu sașii, care le erau cei mai apropiați, cât și cu șvabii risipiți prin Banat și prin Țara Ungurească, s'au pus în contact cu slovacii, cu sârbii și cu croații, ba chiar și cu cehii și cu germanii de peste Laita, cari deosemena le sunt concetățeni interesați ca în Ungaria să fie pace și bună rânduială.

Nu e timpul potrivit pentru ca să cercețăm, cari au fost rezultatele acestor silințe ci e destul să se știe, că ele n'au rămas cu desăvârșire zadarnice. Deocamdată românii luptă umăr la umăr împreună cu slovacii și cu o parte din sârbi și prin o coincidență firească stau în dieta ungară

alături cu croații, ba au oare-care sprijin moral și din partea cehilor.

Ori și cât de firească ar fi, ba tocmai fiind firească, această unire a românilor cu concetățenii lor slavi e pentru mulți lucru supărător, cece ușor se poate explica, se fac deci convenitele încercări de a-i muia și de a-i momi ca să se despartă de fireștii lor tovarăși de luptă și să rămâie iar izolați.

Sunt multe suferințele, pe cari trebuie să le îndure susținatorii acestei alianțe cu slavii din Ungaria și cu concetățenii de peste Laita; ori și cât de mari ar fi ademenirile spre a-i face să se lapede de ea, ele în actualele împrejurări nu vor putea să dea rezultatele dorite.

N'au să se desfacă românii de aliații lor firești — fiindcă nu pot câtă vreme nu se va fi făcut ceace trebuie neapărat să se facă pentruca pace și dragoste să fie între toate popoarele ce în regatul ungar trăiesc împreună.

Ceeace croații au făcut la 1867 ar putea să voiască unii dintre români, dar poporul român nu face niciodată.

Sunt patruzeci de ani de când mereu sunt nesocotite ori călcate fără cruțare legile, prin cari li-se asigurază românilor, germanilor și slavilor din Ungaria libertatea de dezvoltare. Autoritățile publice au săvârșit, guvernul a ordonat, parlamentul a aprobat și Coroana a tolerat acest abuz de putere nemai pomenit în viața statelor din Europa: nu e destul să iă guvern și parlament angajamentul, că în viitor legile

vor fi ținute în sfințenie, pentruca românii să înceteze lupta.

Mai are să se dea și satisfacțiune pentru cei patruzeci de ani petrecuți în sbuciumări și în suferințe.

A putut dl dr. Vaida să se întoarcă în dieta ungară și fără ca să i-se fi dat vre-o garanție, că în viitor nu va mai fi scos în brânci de cece strigă și azi »**Ki vele!**« O face ca jertfă de sine, supunându se disciplinei de partid, ca să iee și de aici înainte parte la luptă.

Nu pot însă românii să înceteze a lupta decât după ce li-se vor fi dat convenitele garanții, că în viitor legile vor fi executate cu bună credință.

Nici că e însă și nici că poate să fie azi vorba de executarea cu bună credință a legii în toată întinderea ei, ci numai de câteva crâmpee, de ceace ungurul înțelege când zice: »**Vészett fejszének a nyele.**«

Când mi-ai luat și car, și boi, și cal dela dârloagă, nu pot să mă mulțumesc, că ai bunăvoința de a-mi înapoia coada dela se cure.

Nu-mi trebuie! — Ține-o și pe aceea! Dar sunt la mijloc suferințe multe și grele, ne sunt prigonii preoții și învățătorii, se umplu temnițele de oameni nevinovați, nu mai putem birui cu amenzile, cu cheltuielile de proces, rămân familii peritoare de foame.

La războiu nu se aruncă cu coji de portocală, ci se descarcă — puști și — tunuri.

Drepturile sângerând se câștigă și se asigurază!

FOIȚA ORIGINALĂ A «TRIBUNEI».

Bum-Bum.

Localizare după Iules Claretie.

Copilașul zăcea ofilit în albul său pătic, și cu ochii măriți de friguri privia mereu drept înainte cu strania fixitate a bolnavilor, cari au început a vedea lucruri încă nevăzute de cei vii.

Mama, șezând la căpătâiul patului, mușcându-și pumnii pentru a nu țipă, urmăria îngrijorată, cu junghiuri în inimă, progresese boalei pe bietul obraz subțiat al mititelului.

Tatăl, un cinstit meserias, își reținea plânsul, deși ochii îi erau înroșiți de lacrimile, care-i ardeau pleoapele.

Iar soarele răsăria, limpede, dulce, într'o frumoasă zi de lunie, și se furișă în odăița din calea Văcărești, unde muria Nicușor, fiul lui Ghiță Tâmplaru și al soției sale Tincuța.

Era de șapte ani. Abia acum trei săptămâni era bălan, rumeior, și atât de vioiu, mititelul, vesel ca o păsărică!

Dar îl prinseseră niște friguri și într'una din seri îl aduseseră dela școala comunală cu capul greoiu și mâinile fierbinți.

Și de atunci zăcea colo, în acel pătic, și câte odată, aiurând, zicea privind la ghetuțele sale bine lustruite, pe care măsa le așezase cu îngrijire pe o scândură într'un colț:

— »De acū puteți să aruncați ghetele lui Nicușor! Nicușor nu le va mai încălță! Nicușor nu va mai merge la școală... nici odată, nici odată!«

Atunci tată-l strigă: »N'ai de gând să taci!« iar mama își adăncia în perină căpșorul ei balan și fața palidă, pentruca Nicușor să nu o audă plângând.

În noaptea aceea copilul n'avuse delir; dar de două zile umplea de grijă pe doctor din cauza unei slăbiciuni ciudate, care sămăna cu desna-dejde, cași cum la vârsta de șapte ani bolnavul ar fi și simțit plictiseala de a mai trăi.

Eră obosit, tăcut, trist, lăsând să-i bălăbănească pe perină slăbu-i căpșor, nevoind să guste nimic, ne mai având nici un zîmbet pe bielele lui buze subțiate, iar cu ochii speriați căutânduși văzând ceva colo, departe...

— În cer... poate! gândia Tincuța înfiorându se. Când i-se da să bea un ceai, un sirop, puțină supă, el refuză tot.

— Dorești ceva Nicușor?

— Nu, nu vreau nimic!

— Cu toate acestea trebuie să-l scoatem din acest hal, zicea medicul. Această toropeală mă sperie!... Sunteți părinții lui, trebuie să vă cunoașteți copilul... Căutați, ce ar putea reînsofii acest trupșor, cu ce s'ar putea rechemă pe pământ acest spirit, care plutește prin nori... Și plecă.

— Căutați!

Fără îndoială își cunoșteau bine pe Nicușor al lor, bieții oamenii! Știa, cât îi plăcea, mititelul, să pustiească gardurile vii, Dumineca, și să se întoarcă la București încărcat de spinișori, călare pe umerii tată-său, sau chiar lângă Cismigiu să vadă pe Vasilache... Ghiță Tâmplaru cumpărase lui Nicușor *chipuri*, soldați aurii, diferite jucării.

El le lăia, le puneă pe patul copilului, le făcea să joace în fața ochilor aiurii și mititelului, și stăpânindu și lacrimile încercă să-l facă să rădă...

— Vezi tu, acesta este *Turnul Colții*. Uite și *Podul peste Dunăre* dela Fetești. Iacă și un *general!*...

Ți-aduci aminte, că am văzut un general la Șosea odată?... Dacă bei ceaiul îți cumpăr unul adevărat, cu tunică de postav și epolete de aur... îl primești, spune, pe general?

— Nu, răspundeă copilul, cu vocea seacă a frigurilor.

— Vrei un pistol, bile... o arboletă?

— Nu, repetă mica voce, lămurită și aproape crudelă...

Și la tot ce i-se spuneă, la toate păpușile, la toate baloanele ce i-se promiteau, mica voce repelă: Nu... nu... nu, pe când părinții se priviau unul pe altul desperați.

— Dar ce dorești, înfârșit, dragă Nicușor? întrebă mama. Să vedem, trebuie să fie ceva ce ți-ar plăcea... Spune-mi, spune-mi mie!... mămuca ta!

Și ea își lipia obrazul de căpătâiul micului bolnav, și-i murmură acestea la ureche, dragălaș, ca un secret.

Atunci copilașul, cu un accent ciudat, se sculă în pat și întinzând o mână cu lăcomie cătră ceva nevăzut, răspunse de odată cu un ton ferbinte, rugător și imperativ:

— Vreau pe Bum-Bum!

Bum-Bum! Biata Tincuța aruncă asupra bărbatului său o privire sperioasă. Ce spunea mititelul? Era iarăși delirul, fiorosul delir, care se întorcea?

Pace și dragoste nu poate să fie decât după ce se va fi împlinit în toată întinderea ei și cu bună credință dorința monarhului, care vrea sufragiul universal ca satisfacțiune pentru suferințele ce a avut în timpul îndelungatei sale domnii tolerând călcările de lege și ca garanție, că urmașii săi nu vor mai trebui să aibă aceleași suferințe.

Aceasta e și garanția, pe care o așteaptă românii, și treaba lor e ce vor face mai departe.

Deocamdată: »In hostem suprema auctoritas esto!« — »Și vis pacem, para bellum!«

Atitudinea dizidenților kossuthiști. Dizidenții kossuthiști, sub impresia ultimului discurs al lui Apponyi, au hotărât să renunțe la orice discuție la compromis pentru a nu sprijini obstrucția croată. Hotărîrea asta stârnise multă bucurie în sânul majorității și soarta compromisului pare așigurată. Cu toate acestea câțiva dintre opozanții unguri Szappanos, Csépany, Molnár și Eötvös Károly nu renunță la cuvânt. Aceștia vor reprezenta deci opoziția à l'eau de rose.

In drum spre casă. Din Rutka se telegrafiază că ieri au trecut granița către casă 4600 de muncitori venind din America. O zi înainte sosiseră 2700 de emigranți și căile ferate au trebuit să le puie trenuri speciale la dispoziție. Cei reînțorși povestesc că numărul celor ce pleacă din America este foarte mare.

Președintele camerei, dl Justh a plecat din capitală pe câteva zile în provincie pe moșiile sale. Oare lipsa președintelui să însemne iarăși începutul unei ere de volnicii în cameră?

Un conflict în jurul limbei naționale. Un conflict s'a ivit în consiliul comunal al orașului Zombor, care caracterizează încă odată felul cum se respectă legea naționalităților. Consilierul sârb Gheorghe Nicolici a făcut o propunere în limba

sârbească și fișpanul *Fernbach Károly* și alți consilieri cercară să-l facă pe Nicolici să-și retragă propunerea și să o facă în ungurește. Nicolici răspunse că legea îi dă dreptul de a vorbi sârbește. Atunci fișpanul *respunse propunerea* și ridică ședința în strigătele sârbilor indignați.

Iată ce față are aici acasă aplicarea legii naționalităților cu care însă stăpânii noștri se mândresc în străinătate.

Totuși nu putem trece cu vederea incidentul acesta. El are o însemnătate foarte mare căci este începutul unei noi faze în care vor trebui să între luptele pentru drepturile limbii naționale în Ungaria.

Nouă lupte naționale în Croația.

Dieta croată convocată. — Conferința rezoluționiștilor. — Intențiile guvernului. — Banul demisionează. — Un nou 48?

Dieta croată convocată pe 12 Decembrie.

Un autograf regesc a convocat dieta croată pe ziua de 12 Decembrie.

Convocarea asta este o hotărîre de mare însemnătate și înseamnă începutul unei noi epoci de luptă pentru națiunea croată.

Conferința rezoluționiștilor.

Deputații rezoluționiști ai dietei croate au ținut zilele acestea o consfătuire la Budapesta. La conferință au luat parte și fostul vice-ban *Nicolici*, contele *Kulmer*, *Tomašići*, general în retragere și alți membri ai coaliției sârbo-croate cari însă nu sunt și delegați în camera ungurească.

Conferința a hotărît întâi continuarea obstrucției în camera ungurească.

Deoarece coaliția sârbo-croată nu are o majoritate absolută ci numai relativă în dieta croată, a fost grea de dezlegat problema cum s'ar putea continua obstrucția în Pesta, fără a se descomplecta partidul în dieta croată în Agram.

Chestiunea a fost rezolvită astfel: Dacă

vor pleca din Pesta 10 delegați, vor forma împreună cu cei rămași acasă un grup de vre-o 30—32 de deputați. Partidul starcevicean compus din 20 de inși deși este vrăjmaș coaliției, totuși va vota contra banului, iar cei 18—20 de unioniști cari sunt pentru ban nu vor putea împiedica să se voteze *neîncredere banului* și deci prin el guvernului unguresc.

Intențiile guvernului.

Ce are de gând să facă guvernul, căci este sigur că nu va răuși să supui majoritatea dietei croate? *Wekerle* a declarat că dacă dieta va vota banului neîncredere, el o va dizolva. Și dacă noua dietă va fi tot nesupusă *vom dizolva-o neconținut* până vom căpăta o majoritate favorabilă. Sunt hotărît, a zis dl *Wekerle* cu multă severitate, să pui capăt acestei renitențe cu orice preț și cu orice mijloace.

O telegramă din Agram vestește că garizoana orașului *va fi înmulțită*. Oare acestea să fie mijloacele de cari a pomenit primul-ministru?

Banul demisionează?

Azi banul *Rakodczay* a sosit la Budapesta și a raportat primului ministru *Wekerle* că tratativele sale cu deputații partidului fost național au avut *rezultat negativ*. În urma acestui fapt, se afirmă că banul își va da dimisia.

Un nou 48?

În consiliul comunal al capitalei croate Agram s'a dezbătut ieri rescriptul ministrului *Kossuth* prin care nu se încuviințează concesiunea pentru o linie de tramvai electric, fiindcă lucrările nu se vor efectua cu muncitori unguri.

Consilierul *Timet* zice că guvernul unguresc a arătat din nou cât iubește de mult pe croați.

Suntem noi datori să aplicăm numai muncitori unguri? Un ministru ungur îndrăznește să spuie că nu putem face ceace am hotărît. Asta-i volnicie. Aș putea spune, că *în Budapesta actualmente se ivesc zorii unui nou 1848*.

Consiliul comunal a apelat împotriva rescriptului lui *Kossuth*.

Bum-Bum! Nu știa ce însemnează și-i era frică de aceste cuvinte ciudate, pe care copilul le repetă acum cu o încăpăținare bolnăvicioasă, ca și când până acum nu îndrăznise să-și formuleze visul, iar acum se acăță de el cu o îndărătnicie neînvinsă:

— Da, Bum-Bum! Bum Bum! Vreau pe Bum-Bum!

Mama strînse cu nervositate mâna lui Ghiță, zicând încet, ca o nebună.

— Ce însemnează asta, Ghiță?... E pierdut!

Dar tatăl avea pe fața lui aspră de muncitor, în același timp fericită și uimită, zimbetul unui condamnat, care întrevede posibilitatea de a deveni liber.

Bum Bum! Iși aducea aminte de Lunia Paștelor, când a dus pe Nicușor la circ. Iși mai aducea aminte de țipetele de bucurie ale copilului, de risul său cu poftă, când clownul în costumul său negru acoperit cu fluturi de aur, făcea câte o săritură, pune pedecă unui scutaș, sau stetea, țapăn pe nisip cu capul în jos și picioarele în sus, sau arunca în aer pălării de păslă moale, pe care le prindea pe cap, unde formau o piramidă și la fiecare șotie, ca un refren înveselind fața sa spirituală și ciudată, scotea același strigăt repetă același cuvânt, însoțit câte odată de o răpăială a orchestrei.

Bum-Bum!

Bum-Bum! Și de câte ori sosea Bum-Bum, publicul izbucnea în bravo, și miștelul începea să ridă cu sgomot. Bum-Bum! Pe acest Bum-Bum, pe clownul ciroului, care făcea să petreacă întregul București, pe el vrea să-l vadă Nicușor, și

nu-l va avea și nu-l va vedea, pentru că era legat de pat, fără putere.

Seara Ghiță Tâmplaru aduse copilului un clown articulat, plin de fluturi, pe care-l cumpăraseră foarte scump din calea Victoriei: prețul a patru zile de lucru! Dar ar fi dat douăzeci, treizeci, ar fi dat prețul unui an de lucru pentru a provoca un suris pe buzele palide ale bolnavului...

Copilul privi un moment jucăria, care strălucea pe albul său așternut, apoi zise cu tristețe:

— Nu e Bum-Bum!... Vreau să văd pe Bum-Bum.

Ah! dacă Ghiță ar fi putut să-l învâlească în pături și să-l ducă sub candelabru aprins și să-i zică: »Privește!«

El făcu mai bine. Se duse la un circ, ceru adresa clownului și timid, cu balamalele slăbite de emoțiune, urcă una câte una treptele, cari conduceau la locuința artistului. Era prea cutezător ceace făcea Ghiță! Dar, la urma urmelor, actorii merg să cânte, să spună monoloage la boierii cei mari, prin saloane. Poate că clownul va consimți cu ori ce preț să vină să salute pe Nicușor. Ce are a face, cum o să fie primit Ghiță Tâmplaru colo la Bum-Bum?

Nu mai era Bum-Bum! Era dl Moreno și în locuința artistică, cărți, gravuri, o eleganță de artă formau ca un decor ales unui tânăr încântător, care primi pe Ghiță în cabinetul său asemănător cu al unui doctor.

Ghiță privea, nu recunoștea pe clown și sucea și învârtea între degetele sale pălăria de păslă. Celalalt aștepta. Atunci Ghiță se scuză. Era uimitor ceace venea el să ceară, asta nu se face,

pardon, iertați... Dar însfârșit era vorba de miștelul... Un bălat drăguț, domnule! Și atât de deștept! Totdeauna cel dintâiu în școală, afară de socoteală, pe care n'o înțelege... Un visător miștelul, vezi! Da, un visător. Și dovada... uite... dovada...

Ghiță se codea acum, bălbăia; apoi își lua inima în dinți, și zise repede:

— Dovada e că vrea să te vadă, că se gândește numai la d-ta, și că d-ta ești în fața lui, ca o stea, pe care ar voi să o aibă și o privește...

Când sfârși tatăl era vânat și avea mai picături pe frunte. Nu cuteza să se uite la clown, care însuș ținea ochii fixați asupra meseriașului. Ce era să zică, Bum Bum? Dar dacă-l va congedia, luându-l drept un nebun și-l va da pe ușă afară?

— Unde locuiești? întrebă Bum-Bum.

— Oh! aproape! În strada Văcărești!

— Să mergem! zise celalalt, vrea să vadă pe Bum-Bum băiatul d-tale? Ei bine va vedea pe Bum-Bum!

Când se deschise ușa dinaintea clownului, Ghiță Tâmplaru strigă cu veselie fiului său:

— Nicușor, fi mulțumit, ștregarule! Iată, privește pe Bum-Bum!

Iar copilul avu pe față un fulger de bucurie. Se ridică pe brațul mării și întoarse capul spre cei doi bărbați cari soseau, caută un moment, cine eră, lângă tatăl-său, acel domn în redengotă, a cărui față veselă îi zimbea și pe care nu-l cunoștea, iar când i-s'a spus: »E Bum-Bum!« lăsă

Românii și maghiarii.

Discursul rostit de Michail Kogălniceanu în ședința adunării deputaților dela 11 Febr. 1886.

(Urmare.)

Di Cuza amenințat, îngrijat de pericolul ocularii țării, și găbind rezistență în ministerul meu s'a adresat direct cu ordin la prefecti. Acel din Galați, cât p'aci era să dea 20 tineri pe mâna consulatului austriac.

Iar am aflat la timp, și iar am oprit această călcare a ospitalităților.

Acestea nu sunt lucruri născocite, sunt toate de notorietate publică, sunt cunoscute însuși unguirilor de pe timpul din 1860, și sunt mărturisite de însuși marele patriot maghiar Kossuth în memoriile sale.

Atuncia Vodă-Cuza a venit din București în Iași ca să doboare împotriva mea, sau la caz contrar să-și schimbe ministerul. Se arestase și se dase în judecată mitropolitul pentru mituirea patrahirului și recurgere la străini; camera vrea numai decât să sechestreze averea lui Vogoride spre a se imita ceea ce făcuse în țara românească, unde se sechestraseră averea lui Știrbeiu sau a lui Alexandru Ghica, nu-mi aduc bine aminte. Eu m'am împotrivit acestui sechestrul votat de cameră cu un vot de majoritate. Toate acestea au servit de pretext demisionării mele. În fapt însă retragerea mea dela guvern a fost concursul ce am dat cauzei ungare în tot timpul cât am stat la putere. La Bacău, Roman și Galați, acolo se concentraseră cu deosebire unguirii; acolo ei se pregăteau până la desghetul Dunărei pentru formarea legiunei. Mulți din ei fiind fără mijloace, le afectasem câte un franc pe zi fiecăruia. Aceasta s'a găsit rău; și pe lângă cele de mai sus mi se impută și aceste cheltuieli făcute cu unguirii, și dar mă hotărâiu să-mi dau demisiunea.

Iată dlor, ce zice Klapka care era în Iași venit spre a încheia cu Vodă-Cuza o nouă convențiune; iată ce zice el în raportul său către Kossuth, raport care poartă data din 16 Februarie 1861:

»În principate afacerea noastră din nou a luat o turnură nefavorabilă. Ministerul Kogălniceanu a fost silit să se retragă dela putere, făcând loc unui minister unde figurează Hurmuzachi care e cunoscut în deobște ca un partizan al Austriei și care a fost totdeauna pe față încontra ministerului dinainte, care da nenorocțiilor maghiari adunați în Valea-Siretului câte trei lei vechi ajutor pe zi.» Prin urmare, dlor, vedeți că eu am dreptul să mă pun în fața națiunii maghiare ca

partizan al ei. Dvoastre, poate, veți vedea în purtarea mea o politică antiromânească, căci veți zice: cum se poate ca un ministru român să fi fost partizan unguirilor, mai ales în apropiere de anul 1848! Dați-mi voie să vă spun și să vă arăt ce fel de partizan al unguirilor am fost și sunt. Am fost partizanul lor, dlor, tocmai pentru că să fac să rămână Transilvania, cum a făcut-o Dumnezeu, și cum a recunoscut-o însuși marele rege al Ungariei sfântul Stefan că trebuie să fie: o țară poliglotă, o țară care să fie trăsătura de unire între națiunea maghiară și între națiunea română.

Pentru români, Transilvania este leagănul naționalității noastre, este baștina, este matca din care au ieșit roiturile române cari, trecând dincoace de Carpați, au fundat statul lui Radu Negru și al lui Bogdan Dragoș, astăzi regatul tiner și independent al României, dar care are în dosul ei drept zid de apărare naționalitatea română de peste Carpați; naționalitatea care, dacă se va extermina în Transilvania, se va compromite și în România. (Aplauze).

Dlor cum v'am spus, nu puteau unguirii să ia parte la luptă alături cu armata italiană, de cât trecând prin România, fiindcă numai prin frontieră d'alungul Carpaților putea să se întrețină o comunicațiune ușoară între patrioții maghiari din afară și dinlăuntru, fiindcă numai prin sprijinul guvernului român, putea să se înlesnească izbucnirea revoluțiunii ungare.

Alexandru Cuza-Vodă primi a se înțelege cu unguirii în această privință; însă ca condițiune sine qua non, el puse înțelegerea pentru asigurarea existenței și drepturile naționalității române în Transilvania. Aceasta a fost întâia și ultima condițiune a ministerului din Moldova; căci acolo s'a tratat mai mult încheierea convențiilor între România și între guvernatorul Ungariei, titlu ce păstră Kossuth și după retragerea sa la putere.

În țara românească fratările s'au condus, pe cât știu, îndeafară de schimbările dese ale ministerului, direct de Vodă-Cuza prin mijlocirea dlui Ioan Bălăceanu, acreditat lângă marele ministru al Italiei, Cavour. În Moldova afacerea s'a tratat cu Klapka și Telki, și prin corespondență chiar cu Kossuth.

Eu, dlor, nu deseser că odată au să iasă la iveală actele diplomatice ale lui Vodă-Cuza, sustrase arhivelor statului dela 1866; atunci se va vedea că, cu toate greșelile sale acest domn a avut o inimă care simțea românește, o inteligență și o voință lucrând românește.

Dați mi voie, dlor, să vă dau pe scurt citire de convențiunile încheiate în acel timp cu patrioții unguiri. Aceasta o fac, mulțumită lui Kossuth,

care deși după ce au trecut nevoile, după ce statul ungar și-a redobândit individualitatea patriei, și a schimbat opiniunea și a redevenit dușmanul românilor, cu toate acestea totuși a publicat tustrelele convențiunii încheiate cu Cuza-Vodă.

Iată întâia convențiune încheiată cu Cuza-Vodă de către generalul Klapka, în Maiu 1850:

»Domnul Cuza învoeste patrioților unguiri de a forma depozite de arme în valea Siretului, la Bacău, la Roman, sau în alte locuri mai apropiate de granița transilvană, precum Ocna și Piatra. Principele va cere dela Imperatorul 30.000 puști, din cari 10.000 bucăți vor fi menite pentru armata Moldo-Română, iar 20.000 vor fi puse la dispozițiunea capilor insurgenților unguiri și ardeleni.

»De altă parte generalul Klapka va desvolta cea mai mare activitate în Paris și în Londra, pentru că atât armele cu trebuincioasa pulvere, precum și toate celelealte obiecte de echipament trebuitoare trupelor române și ungare să poată neîntârziat a fi transportate pe câmpul de resbel. El va lucra asemenea ca să înroleze în Paris sau aiurea un personal medical indostulător, precum și de a găsi câți va ofițeri de geniu și de artilerie, spre a se putea organiza aceste două arme speciale în principate.»

Iată extracte mai caracteristice din a doua convențiune încheiată tot cu Klapka:

»Pentru succesul insurecțiunii ungurești, este de mare importanță ca naționalitățile ungară, română și sârbă cari locuiesc în Ungaria să renunțe la orice spirit de partid, la orice idei de secesiune și la toate dușmăniile cari au produs atâta rău în anii 1848 și 1849.

»Națiunea ungară este de mai înainte convinsă, că simpatiile patrioților români îi sunt asigurate, și în Paris se așteaptă dela guvernul Principatelor, că acesta povăluit de propriul său interes se va folosi de influența sa asupra conaționalilor săi ce locuiesc în Ungaria și Transilvania, spre a aduce împăcarea dorită.

»De altă parte patrioții unguiri vor publica de odată cu începerea resbelului următoarele principii cari sunt a se scoate din Constituțiunea lor:

1. »Uitarea tuturor desbinărilor vechi și deplina împăcare între sârbi, români și unguiri;

2. »Drept egal și libertate egală pentru toți cetățenii Ungariei, fără deosebire de neam și de confesiune.

3. »Autonomia comunei și a comitatului. Populațiunea localităților locuite de cetățeni de deosebire limbi va statornici limba administrațiunei pe cale amicală.

4. »În afacerile bisericesti și de instrucțiune, deplină neatașare pentru deosebitele confesiuni și naționalități.

5. »Trupele sârbești și române vor fi organizate îndeosebi, și vor fi comandate în limbile sârbească și românească. Pentru obținerea deosebitelor posturi, fiecare în armată va avea același drept.

6. »După finitul resbelului se va convoca în Transilvania o adunare, care va avea a se rosti asupra unității administrative a acestei țări cu Ungaria, și în caz ca majoritatea să hotărăscă, ca Transilvania în privința administrativă să păstreze și în viitor pozițiunea sa de sine stătătoare de mai înainte, nu se va face împotrivire acestei hotăriri.

7. »Principiul fraternității trebuie să ne povătuiască în toate. Numai această frație ne poate pe toți conduce la scopul pe care ne silim de a-l ajunge. Și acest scop este confederațiunea a tustrelelor state dunărene: Ungaria, Serbia și România.»

Nu vă voi ostendi, dlor, cu cetirea întregilor acte prețioase publicate de însuși Kossuth. Mă voi mărgini a zice că a doua convențiune noi o privim ca actul de legăminte încheiat între Ungaria și România. Acest act ne dă nouă românilor din România dreptul de a zice și noi un cuvânt în afacerile fraților noștri români de peste Carpați și de a cere sfânta păzire acelor stipulate în anii 1859 și 1860! Inșă nu ne va putea întimpina că împrejurările de pe atunci schimbate sunt, și că prin urmare, căzute sunt promisiunile și legămintele de atunci.

(Va urma.)

să-i cadă fruntea încet și cu tristeță pe căpătâi și stătău încă cu ochii fini, marii săi ochi albaștri, cari priveau dincolo de zidurile odăiței și căutau căutau mereu fluturii lui Bum-Bum, precum un înamorat își urmărește visul...

— Nu, răspuse copilul cu vocea sa, care nu mai eră seacă, dar desnădăjduită, nu, nu este Bum-Bum!

Clownul, în picioare lângă pătic, aruncă asupra acestui obraz de copil bolnav o privire adâncă foarte gravă și de-o dulceață nespuse.

El clătina din cap, privi la tatăl îngrijorat, la mama zdrobită, și zise zimbând:

— Are dreptate, nu e Bum-Bum!

Și plecă.

— Nu-l voi vedea, nu-l voi mai vedea pe Bum-Bum! repetă acum copilul, a căruia mică voce vorbea acum cu ingerii. Bum-Bum e poate colo, colo unde Nicușor va pleca încurând!

Și deodată — abia trecuse o jumătate de ceas de când plecaseră domnul — se deschise ușa repede, ca mai adineaori, și în costumul său negru cu fluturi, cu moțul galbin pe cap, fluturile de aur pe piept și în spate, un zimbet larg despicând ca o gură de pușculiță fața sa înfăinată, intră Bum-Bum, adevăratul Bum-Bum din circ, Bum-Bum cel popular, Bum-Bum a lui Nicușor.

Bum-Bum se arătă! Iar pe păticul său alb, cu bucuria vieții în ochi, răsând, plângând, fericit, scăpat, copilul aplaudă cu mânuțele-i slabe, strigă *bravo*, și zise cu veselie lui de șapte ani, care izbucni deodată, ca o rachetă aprinsă. — Bum! Bum! Este el, de astă-dată este el! Iată Bum-Bum! Trăiască Bum-Bum! Bună ziua Bum-Bum!

Când veni doctorul, în ziua aceea, găsi șezând la căpătâiul lui Nicușor, un clown cu față lividă, care făcea mereu să rădă pe mititel, și care-i ridea mestecând o bucată de zahăr în fundul unei cești de ceai:

— Știi dacă nu beai, Nicușor, Bum-Bum nu se va mai întoarce!

Și copilul bea.

— Așa-i, că-i bun?

— Foarte bun!... Iți mulțumesc, Bum-Bum!

— Doctore, zise clownul medicului, să nu fi gelos... Imi pare totuș, că strămbăturile mele îi fac tot atâta bine ca rețetele d-tale!

Tatăl și mama plângeau; dar de data asta de bucurie.

Și până când Nicușor se făcū bine, o trăsură se opri în fiecare zi în fața locuinței meseriașului din Calea Văcărești, și din ea se coborî un om învâlit într'un balton cu gulerul ridicat, și pe dedesubt costumat ca pentru circ, cu o față veselă plină de faină.

— Ce vă sunt dator domnule? — zise în fine Ghiță Tâmplaru către meșterul clown, când copilul ieși pentru prima-ora din casă. Căci, în sfârșit, vă datoresc ceva!

Clownul întinse părinților largile sale mâni de Hercul blajin:

— O strângere de mână! zise el...

Apoi sărutând copilul pe amândoi obrazii rumeni:

— Și, zise el răsând, permisiunea de a pune pe cărțile mele de vizită: Bum-Bum, doctor acrobat: medicul curant a lui Nicușor. I. P.

Din România.

Conferința dlui C. Disescu. Duminecă seara dl C. Disescu și-a dezvoltat în sala Atheneului conferința sa în folosul societății S. P. A. (Societatea protecției animalelor) tratând despre »Sufletul animalelor și sufletul oamenilor«.

A asistat A. S. R. Principesa Maria, președinta de onoare a societății, însoțită fiind de dna Greceanu, precum și un distins auditoriu din clasa intelectualilor.

Confereințiarul a ținut să declare dela început că față de greutatea ce a întâmpinat în tratarea acestui subiect, — pe care-l credea ca o apă limpede și puțin adâncă, dar care i-s'a arătat foarte adâncă, — a fost ajutat de prețiosul concurs al unei distinse doamne, al cărei nume pentru motive de discreție l-a trecut sub tăcere, căreia însă îi aduce mulțumiri în public.

Apoi accentuiază asupra titlului conferinței arătând că simplitatea sufletului animalelor și complexitatea sufletelor oamenilor, l-a determinat să zică: »sufletul animalelor și sufletele oamenilor«. În preliminar citează evocațiunea dantescă a paserei aquila, spre a arăta cum literații și poeții timpurilor, ca simbol al diferitelor virtuți și sentimente nobile omenești, întrebuntau anumite paseri, în cânturile lor.

Deasemenea în credința creștină găsim pe cei 4 evangheliști, fiecare simbolizat prin câte un animal. Arată ce rol jucău animalele în mitologia veche fiind considerate de esență divină. Vorbește de cosmogonia evreiască, care stabilea dualismul și o pune față cu monismul, al cărui întemeietor îl scoate d sa pe Goethe și arată superioritatea celui din urmă sistem. Se întreabă dacă se poate pretinde, că animalele au o personalitate, cum au oamenii, dacă au suflet sau nu, la care răspunde că ar trebui o discuție academică și mai înainte să se răspundă: ce e sufletul? și atunci, bazat pe asemănările de însușiri sufletești ce se observă la animale ca și la oameni trebuie admis că au suflet. Cuvântul animal însemnează suflet (anima). Egiptenii adorau bouul Apis și pasărea Isis, cum și insecta Scarabeu (licuriciu) și arată cum chiar animale răufăcătoare erau divinizate, de ex. crocodilul ca reprezentând puterea.

Creștinismul pare a scăpa din vedere ideea de protecție a animalelor deși prin continuitate ar trebui să o cultive, date fiind obiceiurile și religia evreiască.

Din timpurile noastre arată marea cinste ce revine Angliei în chestia protecției animalelor, care încă dela începutul secolului XVIII-lea a început această mișcare, după cum la începutul secolului XIX-lea a fost inițiativa societăților de protecția ranișilor.

Arată apoi care sunt asemănările, deosebirile și superioritatea actelor sufletești, între oameni și animale. Ca asemănări animale au ceace științific se numește: acte emotive, anume: instinctul, inteligența, emoțiunile și chiar o oarecare cochetărie, ca să placă și să impue ca estelism, cum bunăoară cocoșul, care câte odată este, par'că ar fi ceva care se întărește, ca să facă impresie.

Dacă animalele au voință, se dovedește pe fiecare zi cu câinii poliștiști și salvatori și alte exemple.

Apoi arată cum animalele își găsesc singure medicamente în diferitele plante. Că animalele visează, nu poate fi vorba, căci le lipsește complexitatea sufletului, pe care numai omul o are. De și conferințiarul nu aprobă sinuciderea totuși admiră pe cel ce și curmă zilele, socotind aceasta ca un act de supremă forță și de conștiință superioară.

Arată că nu se poate spune că animalele vorbesc, ceace ar părea că se întâmplă la furnici prin mișcarea antenelor. Totuși prin tăcere, ele vorbesc mai expresiv și spun mai multe, decât dacă s'ar exprima prin vorbe.

Banchetul dlui Ventura. Duminecă ziaristii din capitală și o seamă din prietenii dlui Gr. Ventura, au dat un banchet în onoarea bătrânului ziarist care timp de 40 de ani a mănuit cu demnitate condeiul în serviciul presei.

La acest banchet, afară de ziaristi, au luat parte sculptorul italian Romanelli, poetul Cincinat Pavelescu, colonelul Socec, dl C. Rădulescu, subdirectorul închisorilor, etc.

La banchetul de Duminecă au ridicat toasturi dnii I. Procopiu, președintele sindicatului ziaristi-

lor, pentru M. S. Regina, Paul Greceanu, C. Bacalbașa, C. Rădulescu, subdirectorul închisorilor, Romanelli, I. Bacalbașa, Milone Lugomirescu, etc

A răspuns dl Ventura.

Dl I. Procopiu a oferit sărbătoritului ziarist, în numele sindicatului, un foarte frumos ceasornic de aur.

Tragedia dela Lipova.

Ni-se cere să publicăm următoarele:

În nrul 44 al »Renașterei«, a apărut cu titlul de sus un articol nesubscris, voind să fie acela reflexiv la cele scrise de mine în nrul 232 al »Tribunei«.

Disprețuesc din adâncul inimii pe toți acei moralizatori nemernici și lași, cari prin faptul că nu își iscălesc numele sub scrisele lor, dovedesc lumii, că și ei singuri să jenează de sfatul și înțelepciunea lor.

Când a apărut »Tragedia dela Lipova« în »Renașterea« (10 Noembrie st. n.) n'am voit să reflectez, ci mi am zis: autorul articolului din chestiune, ori e un semidoc, care n'a înțeles rostul celor scrise de mine, ori e un ticălos ordinar, care văzând nimicirea morală a soțului său de principii — în loc să-și verse amarul asupra soției dreptzbuătoare, — încearcă a seduce opiniunea publică, și a mă prezenta pe mine lumii »intr'o lumină ridiculă«.

Văzând acest tufar, că nu i se răspunde, (acuși era să meargă la vr'o foate din America, că în alt loc nu prea era găzduit) a prins curaj, și în nrul 46 al »Renașterii«, a retipărit tot același articol, și s'a îngrijit să fie răspândit prin toate părțile sociale din Lipova (căci »Renașterea« abia va fi având 2—3 abonați aici).

Înțelesul articolului din »Renașterea« este următorul:

»Ce s'a întâmplat adevărat în Lipova? iată mai nimic: »Dl protopop V. Hamsea a împușcat din nebagare de seamă pe învățătorul — (aproape ca anecdota cu țiganul: de ce ești condamnat măi țigane la spânzurătoare? Da, iacă pentru nimica toată! Am omorât un om!) Astfel de nenorocire putea să se întâmple și cu dl dr. Halic. »Nefericirea e mai mare pentru dl Hamsea decât pentru învățătorul!«

Codicele moral al tufarului nu discauifică pe preotul care din negrijă varsă sânge — și apoi neagă, — nu poate fi judecat la pierderea oficiului, poate sta dar și mai departe la sf. Prestol să sfințească cuminecătura pentru popor. (Dacă-și-l dar »Renașterea« la Caransebeș.)

Ci-că dl Hamsea înaintea tufarului și soților săi, tot așa cinstit și nepătat va rămâne!... (Gata să-mi zică: că vezi, noi am putea izbuti și șef-teli și mai departe, numai dr. Halic de nu ar fi monstrul, care nu ne dă pace.)

Așa se vede, că și tufarul este întru toate de un principiu cu dl Voicu, care zicea: 1) că pe lipoveni numai așa îi poți guvernă dacă îi aduci la sapă de lemn. 2) Că Tisza Kálmán face ce vrea în țară — și el face ce vrea în Lipova și 3) Că pe care nu ție prietin — omoară-l. (Ce principii de morală religioasă!)

Zice tufarul mai departe, că: P. S. Sa Episcopul nostru, nu știe trata cu deputațiunile, căci dorința tufarului scoasă iară tot din codicele penal — a cărui mare cunoscător se girează a fi — era, că P. S. Sa trebuia să sucească și să învărtească deputațiunea, și așa să le fi vorbit încât, în loc să vină de acolo mângăiați, să vină rușinați! (Ce păcat, că tufarul nostru n'a fost atunci în poziția de Episcop).

Aș mai putea spicu încă din bătăniile sau înaltele vederi ale inteligentului tufar, creiat, nu așa neglijat ca mine, — dar nu dispun nici de timp fizic, și nici nu voiesc să abuzez de ospitalitatea dvoastră.

In cazul, când dl V. Hamsea și ar fi recunoscut greșala, și în loc să-și ceară concediu pe 6 luni, să-și fi cerut suspendarea până se va lupta cu legea, și dacă nu se târguia atâta cu orfanii, ci depunea mai iute cele 6000 coroane, pe cari numai după ce a văzut că e rău, le-a depus și dacă dădea judelei investigător prima oară revolverul cu care a împușcat, tot asemenea dacă nu auzeam pomenindu-se de anarhiști, și dacă nu vedeam intențiunea vestită prin foi, care nizuia a acoperi de tot pe vinovatul, — atunci eu tăceam, îl compătimeam pe dl Hamsea. Ceeace am scris eu, am scris împins de datorința ce aveam față de conștiința mea, căci cine știe și

cunoaște pe lotru — și nu-l dă afară — este și el complicele lotrului.

Eu nu am scris contra dlui Hamsea, cel căzut în nenorocire, care și a recunoscut fapta, ci contra preotului desbrăcat de simțul omului de caracter, care prin minciuni caută să scape și prin aceasta să răstoarne credința poporului în Dumnezeu în lege, în biserică și în cinstea preoțească, — cu toate că toată lumea și precum văd acuma și tufariul zice, că dl prota a împușcat pe învățătorul!

Onorabile tufar,

Dacă scriai d-ta ori neamurile, atunci la început în »Tribuna« și »Aradi Közlöny«, că ce s'a întâmplat în Lipova? iacă un lucru bagatel: dl V. Hamsea a împușcat pe învățătorul, atunci eu nu aveam ce scrie, și dacă totuș scriam, în acel caz, articolul d-tale se potrivea la adresa mea.

Zici, că și cu mine se putea întâmpla așa nenorocire!? Oh! Prea luminate! Aceasta o neg. Întâi pentru că nu beau ca să mă îmbăt, iar treaz fiind nu-mi sar din piele, nici eu, nici d-ta nu cred că ne-am fi permis distracția de a trage focuri cu revolver la masa plină cu oaspeți și în urmă ascultam de sfatul oaspeților și a nevetei cari l-au făcut atent și l-au rugat pe clientul d-tale să depună arma. Deci se vede, că voia Tatălui ceresc a dispus ca toate așa să se întâmple ca prin aceasta bătăe a lui Dumnezeu să scape un tract — rău condus, — dar iarăș mă reintorc — »câci prețul a fost prea mare«.

Zici, că mai mare nenorocire e faptul acesta pentru dl Hamsea, decât pentru învățătorul!

După mentalitatea d-tale nu mă mir de judecata aceasta, te întreb însă, ce habar au orfanii de durerea dlui Hamsea? sau, copiii cunosc prețul și suma banilor — și sunt mulțumiți sau vor fi cândva mulțumiți că au vândut bine pe mama lor sau, tot după conceptul d-tale, se poate cumpăra cu bani mamă adevărată la copii!

Nu ție și rușine d-le tufar de asemănarea d-tale? sau de orfani ai uitat?

Încă una d-le tufar! Să nu cugeți că cu felul acesta de discuție, și în stilul acesta, mie îmi faci plăcere, din contră mă simt dator, a cere scuzele inteligenței noastre pentru tratarea chestiunii acesteia, în felul de față, — dar în articolul d-tale, răspunzi la ceace eu n'am scris, căci d-ta recunoști ceace delicventul d-ta'e n'a recunoscut. Apoi dacă vorești să descrii pe cineva în public, iscălește și atacă pe față ca un om de cinste, nu din tufă ca un hoț, căci vei ști și d-ta atâta, că cu un anonim nime nu stă de vorbă dacă nu și arată cinstita muțră.

Să auzim de bine!

Lipova, 4 Decembrie 1907.

Dr. Aureliu Halic,
medic.

NB. De acum înainte în chestiunea aceasta numai articolele subscrise le voiu răspunde, cele nesubscrise le desprețuesc.

Din străinătate.

Principele Bülow și șefii partidelor majorității din Reichstag. Ziarul »Norddeutsche Allgemeine Zeitung« spune că principele de Bülow a venit astăzi la Reichstag înainte de deschiderea ședinței și a avut o convorbire cu șefii partidelor majorității în chestiunea incidentelor petrecute în ședința de ieri a Reichstagului. Se pare cu neputință a se guvernă în sensul politicii inaugurată la 13 Decembrie 1906 dacă partidele chemate să coopereze împreună continuă, după exemplul început ieri, să lupte unele contra altora și în contra guvernului. De aceea, ședința de astăzi s'a redus la răspunsul ministrului de război d'Einem la observațiunile deputatului Passche făcute ieri după care ședința a fost amânată pe mâine.

Trebuie observat, adaugă ziarul berlinez, că deputatul Gotheim, unionist progresist, a criticat ieri politica principelui Bülow față de polonezi iar deputatul Passche, liberal național, vorbind de procesul Moltke-Harden, a făcut noi revelațiuni asupra exceselor senzuale ale ofițerilor și a criticat declarațiunile ministrului de război în această chestiune.

Deschiderea conferinței internaționale sanitare din Roma. Azi s'a deschis conferința internațională sanitară. Ministrul Tittoni a salutat

pe congresiști în numele regelui. Ambasadorul Franței Barrère a fost ales președinte, deputatul italian Santoliquido vicepreședinte, D-nii Barrère și Santoliquido au dezvoltat două proiecte de statute ale Institutului Internațional Sanitar.

Discursul unui deputat evreu. În ședința de alături a parlamentului din Viena, discutându-se despre atacurile aduse corpului universitar, a ținut un lung discurs, care a ținut aproape 5 ore, — deputatul zionist, dr. Maler, care a declarat că studenții sunt purtătorii steagului ideii naționale și noi evreii avem o tinerime studențească de care putem fi mândri mai ales că acești tineri luptă prin graiu și prin scris pentru religia lor. Ori Aric ori Nearic, este prescripțiunea vechei terminologii de creștini sau necreștini.

Crimele comise contra evreilor în numele rasei este tot așa ca în vechime, când se comiteau în numele lui Dumnezeu.

Spiritul este combătut, iar nu religia. De ce voi creștinii, voiți cu deasila să ne despoiați de locul nostru de sub soare? Și cu toate acestea noi tot vom simți ca niște adevărați fii ai patriei.

Oare n'au stropit cu sângele lor, mulți copii de ai noștri, câmpurile de luptă? Nu avem noi oare aceleași drepturi ca să locuim în țară, pentru care am luptat ca și voi? Pentru ce nu ne permiteți a trăi în liniște?

Dacă noi nu putem să mobilizăm o masă întreagă de oameni, ca să întreprindem un războiu în contra asupritorilor noștri, dar vă asigur că vom mobiliza spiritele noastre și vom întreprinde o cruciadă, care va fi mai feroasă ca cea din Evul mediu, în contra asupritorilor noștri. Nu vom face răni în carne, nu vom împușca trupurile adversarilor, ci îi vom răni și ucide moralicește prin spirit.

Această cuvântare a fost acoperită cu aplauze furtunoase de deputații zionisti și huiduită de întregul parlament.

Chiar miniștrii n'au putut să se abțină de a râde cu hohot!

Discursul deputatului Aurel Vlad,

rostit în ședința dela 4 Dec. a. c.

Dlor deputați, dacă proiectul acesta ar răspunde intereselor țării, aş pune orice considerație la o parte pentru a-l vota. Când se agită de interese vitale ale țării, suntem în drept de a ne socoti formele, pentru a salva esența, fondul lor. Voi privi deci proiectul din punctul de vedere al intereselor materiale ale țării.

Interesele țării noastre suferă prin el o păgubire gravă, dimpotrivă însă Austria va avea foloase mari pe urma lui. Este adevărat că guvernul s'a aflat într-o situație grea și strimtorată când a făcut actualul compromis. Dar cine este vinovat pentru situația asta? Oare nu tot dumneavoastră cari ați refuzat să primiți guvernul atunci când vi-s'a oferit ocazia de a face un compromis favorabil?

Atunci când încă convențiile comerciale cu străinătatea nu erau încă încheiate, d-v. ați refuzat puterea, deși atunci puteați să le faceți mai favorabile țării.

S'a zis că singură cvota formează partea slabă a compromisului. Dar nu este adevărat că ea fost urcată cu 2 la sută cum se crede în general, ci după cum vă voi dovedi, ea a fost urcată cu 8 la sută. (Sgomot, Contraziceri). Inșuși dl ministru președinte a recunoscut punctul de vedere al guvernului austriac care cere ca cvota să se împărțească proporțional cu populația celor două țări. Voi: dovedi aceasta cu cuvintele dânsului.

Primul-ministru Wekerle: Dacă vei răstălmăci cuvintele mele.

Aurel Vlad: Nu le voi povesti înțelesul ci le voi cita cuvânt cu cuvânt. Iată ce a spus dânsul: »Referitor la cvotă declar, că cvota stabilită acum o consider ca maximală pentru viitor, pentru că în felul acesta ea ar fi conformă proporției locuitorilor«.

Dacă mai adăogăm și celelalte avantajii ce are Austria prin compromis cvota noastră se urcă nu cu 2 ci cu 8 la sută și formează nu 36,4 o/o ca până acuma ci 44,4 proc. Deci contribuim la cheltuielile comune în raport cu țifra populației noastre. Aceasta este situația reală și efectivă care primează formele de drept.

Primul-ministru Wekerle: Atunci te rog să lei situația efectivă ca bază de drept și în chestia națională.

Aurel Vlad: Comparația asta-l șchioapă și nepotrivită. Drepturile scrise pe hârtie și nereale nu au nici valoare. Austria încă s'ar învol ca de drept cvota să fie numai de 10 procente iar prin alte compensații ea de fapt să fie mult mai mare.

Dar guvernul invocă altă scuză: compromisul acesta e făcut, nu pe baza comunității vamale, ci pe baza unei convenții internaționale. Dar oare până acuma ele n'au fost făcute tot pe baza convenției internaționale?

Ugron Gábor: Ba este deosebire între contract și contract!

Aurel Vlad: Este de sigur, dar convenția noi nu am făcut-o decât prin contract.

Pe urmă oratorul face analiza compromisului din punct de vedere al suprataxei de zahar și a altor interese economice și răspinge proiectul în aplauzele deputaților noștri.

Organizarea funcționarilor de bancă.

Sunt în deplină convingere, că colegul N. Marea, urmărind mișcarea pornită din sinul funcționarilor de bancă, pentru a se organiza într-o reuniune proprie, a binevoit a ne da deslușiri asupra mișcării, respective asupra conferenței funcționarilor de bancă, ținută în Cluj n. a. 1901 și a hotărârilor luate atunci, insistând totodată, ca să ne întrunim din nou la o conferință.

Pentru pleiada mai tinără a funcționarilor, aceste deslușiri sunt de mare folos; iar pentru ceie au lucrat pe acele vremuri pentru înființarea reuniunii, numai bucurie le poate cauza, că mișcarea începută înainte de asta cu 6—7 ani, a aflat pârținători în colegii lor mai tineri, punând această însemnată chestie din nou la discuție.

Sunt vesel, că discuția începută pe tema asta, a aflat răsunetul dorit între colegi, și pe lângă pleiada de tineri, se alătură și aceia, cari chemați sunt a se pune în fruntea mișcării și cari înainte de asta cu ani de zile au lucrat pentru încheierea funcționarilor de bancă într-o reuniune.

Nu pot ști cauzele, cari au făcut că mișcarea pornită, a rămas uitată 6 ani de zile. Din articolul publicat în coloanele acestui ziar nr. 256 sub titlul »Pentru funcționarii de bancă«, colegul Marea ne spune, că din partea funcționarilor, s'a prezentat un memorandum — cuprinsul căruia după cât știu a rămas cu totul necunoscut înaintea funcționarilor — delegațiunei băncilor române și că din desbaterea aceleia nu s'a ales nimic.

Din aceste explicațiuni, ar reeși, că delegațiunea băncilor, ar fi zădărnicit organizația noastră.

Mie nu-mi vine a crede, că s'ar afla cineva, dintre conducătorii băncilor noastre, cari ar fi contra, ca funcționarii lor, să fie membrul unei astfel de reuniuni, sub scutul căreia și ar putea realiza aspirațiunile, ar putea înainta și perfecționa, câștigându-și cât de multe cunoștințe, ca astfel să poată lucra mai bine pentru înflorirea și întărirea institutelor în serviciul cărora sunt.

Delegațiunea băncilor, nu a putut oprî mișcarea, care ar fi ținut înființarea reuniunii; că pretenziunilor cuprinse în memorandumul amintit, nu li a dat atenția cuvenită, nu e nici o mirare.

Eu sunt convins chiar și din partea unui conducător de frunte a băncilor noastre, care face parte și în delegațiunea băncilor române, respective acum membru în direcțiunea »Solidarității«, cu influință mare, care despre mișcarea pornită acum s'a exprimat: »Fiți siguri, că la realizarea reuniunii funcționarilor de bancă, noi vă vom da spriginul posibil«.

Foarte corect s'a scris în »Revista economică« prin înființarea reuniunii, nu scopuri separatice-egoistice, ci mână în mână, în armonie cu conducătorii băncilor noastre, voim a ne elupta, ceea ce cu tot dreptul ne compete în urma importantului rol, ce-l avem în sinul organizației noastre economice-financiare.

Mână în mână, căci întregă viața la olaltă, trebuie să muncim.

Dela aceea, că noi să ținem conferințe, și să lucrăm la întruparea reuniunii nu cred că s'ar afla cineva, care ne ar pune pedeci — decât numai puterea.

Cu bucurie constat și aceea, că cei chemați a se pune în fruntea mișcării, sunt dispuși a o face aceasta.

Considerând însă că acum suntem înaintea încheierilor anuale, când suntem mai ocupați, timpul pentru o convenire a tuturor funcționarilor nu e tocmai potrivit, deci până trecem peste încheierile anuale suntem în așteptare.

De dorit ar fi însă, ca această chestie să se discute cât de profund, și de dorit ar fi, că asupra mișcării pornite înainte de asta cu 7 ani de zile să avem deslușiri cât de detaliate ca astfel la prelucrarea proiectată să fim pe deplin orientați. Cred că dl Vasile C. Osvadă, ne-ar putea da cele mai prețioase lămuriri, publicând proiectele lucrate de D-sa referitoare la viitoare »Reuniune a funcționarilor«, precum și procesul verbal al conferinței ținute la Cluj n. a. 1901.

Muncind, cu toții solidari, sunt convins, că vor dispărea toate piedicile. Oradea-mare la 3 Dec. 1907. V. Babi.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 6 Decembrie n. 1907.

— **Hlinka la Seghedin.** Părintele Hlinka primește zilnic la Seghedin scrisori pline de admirație și de cald interes pentru soartea sa. Deunăzi a primit dela contele Seilern, un mare proprietar ceh suma de o mie de coroane destinate orfanilor dela Cernova. Contele pune însă condiția, ca suma egală dăruită de contele Andrássy pentru acelaș scop să fie răspinsă. Pentru acelaș scop contele Harrach din Viena a trimis lui Hlinka 200 de cor. Iată ce scrie Harrach în scrisoarea sa: Am luptat la 1849 pentru tron, dar situația nefericită de atunci nu s'a schimbat. Dta care luptă pentru poporul dta, suferi pe nedreptul.

— **DI dr. G. Roxin** și-a mutat din Salonta-Mare cancelaria în Oradea-Mare, casa proprie str. Tisza Kálmán nr. 15. D-sa a fost numit tutor peste cancelaria decedatului avocat dr. Florian Duma.

— **Procesul »Gaz. Trans.«.** Jol s'a înmănat redactorului responsabil al foii »Gaz. Trans.«. citațiunea scrisă de președintele curții cu jurați din Târgu-Murășului, prin care se fixează ziua de 12 Dec. st. n. pentru pertractarea procesului intentat din cauza articolului »Merg orbis înainte«.

— **Sultanul decorează pe Conan Doyle.** Cunoscutul scriitor englez Conan Doyle, a fost decorat de Sultan. Abdul Hamid se știe, că este foarte fricos și din această cauză, foarte rare-ori vine în contact cu supușii săi.

Intr'una din zile citind romanul lui Conan Doyle se entuziasmă în așa fel de Sherlock Holmes încât își exprimă dorința marelui vizir că dacă ar exista un așa om, nu ar exista un singur moment să-l pună în capul poliției secrete. În lipsa unui Sherlock Holmes însă, sultanul crezu că s'ar putea folosi de directele servicii ale autorului și pentru a-l atașa eventual persoanei sale dădu ordin marelui vizir să-i trimeată ordinul Medjidie.

Scriitorul englez a avut marele noroc să fie dintre puținii decorați proprio motu de Sultan.

— **Pentru frații români din America.** Neobositul apostol al românilor din America, preotul dr. Epaminonda Lucaciu, la stăruința credincioșilor săi s'a reîntors în patrie pentruca să-și mai ducă cu sine încă vre-un tovarăș de luptă.

Profesorul dela Seminarul teologic din Blaj dr. Alexandru Nicolescu, bărbat înzestrat cu calități excelente, un însuflețit luptător naționalist, s'a angajat ca soț al diui dr. Lucaciu, și astfel Vineri în 6 Decembrie au luat ambii drumul către America în mijlocul fraților cari îi așteaptă cu dor.

Dorim din inimă și noului tovarăș tărie și succes în misiunea grea ce li așteaptă.

Insemnăm aici că Institutul de »Propaganda fide« din Roma a cerut dela Consistorul din Blaj 2 tineri rom. pe cari îi va crește la sinul său și pe cari îi va trimite ca misionari între românii din America.

— **O rectificare.** On. Redacțiune! Dl Sever Dan a publicat în nrul 207 din 20 Septembrie v. (3 Oct. n.) 1907 al »Tribunei« din Arad. »Cel din urmă raport.« — »Adausuri făgăduite la serbările bistrifene. Mărunte«.

In acel raport, dl Sever Dan tractează în mod de tot ofensător pe domnișoara Virginia Bal, învățătoare în comuna Măgura, comitatul Bistrița-Năsăud, — o d-șoară lui necunoscută.

Regretăm, că așa târziu ne a venit la cunoștință acel »Ultim raport«, în fața căruia — și în fața gravelor ofense debitate acolo — ne vedem siliți, a publică următoarea:

Rectificare. 1. Sunt cu totul *inexacte* informațiile d-lui Sever Dan, referitoare la mica colectă inițială de d-șoara Virginia Bal în favorul »Astrei«; și constatăm pe baza cercetării făcute, că nu e drept, că d-șoara ar fi dat sărutare, și nici că pentru asta ar fi încasat 10 cor. dela un tânăr, în favorul »Astrei«.

2. Dl Sever Dan nu cunoaște pe d-șoara Virginia Bal; nici în Bistrița nu a vorbit cu ea, ca să o poată cunoaște și judeca.

3. Noi însă o cunoaștem foarte bine. Domnișoara Virginia Bal, atât ca învățătoare harnică și inteligentă, cât și ca purtare morală ireproșabilă, e o podoabă a domnișoarelor noastre, o mândrie a societății noastre din comitat.

4. Regretăm, că dl Sever Dan a cedat atât de ușor informațiilor inexacte, și că de astădată s'a arătat față de o d-șoară necunoscută, de un cavalier după felul și măsura »celui din urmă raport«, publicat de d-sa în nrul 207 al »Tribunei«.

Din ședința comitetului despărțământului Bistrița al »Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român«, ținută în Bistrița în 30 Noemvrie n. 1907. — *Dr. Gavril Tripou*, director. *Dr. Victor Onișor*, secretar.

— **Dela Carasebeș** ni-se scrie: Interesantă a fost adunarea generală de toamnă a comunității de avere din Caransebeș care s'a ținut sub președinția lui Burdea, Joia trecută. Cu această ocaziune vorbitorii făceau o adevărată risipă cu tămâierea Măriei Sale și tocmai pentru aceea e suspect și ciudat unica înfrângere în felul său care a suferit semizeul burdiișilor.

A propus adecă comitetul că vicepreședintele Drăgălina, almintrelea director al pedagogiei, să fie împărțit cu dreptul la pensie. Părintele Popovici din Pataș cel mai aprig sprijinitor al propunerii se bază cu o îndrăzneală pe statutul com. de avere, aducând totodată la iveală meritele numelui vicepreședinte. Aceasta afirmare din urmă, a vărsat ulei pe foc, care cu toată truda unor vorbitori nu s'a putut stinge. S'a văzut că vicepreședintele nu se bucură de simpatia majorității. Și cauzele sunt felurite. Aducem însă numai două. Una e că vicepreședintele, care se dă mare român, joacă în politică cu diferite cărți. Cu gura — zic oamenii — e naționalist, în fapt omul lui Burdia sau altuia. La ultima alegere pentru reprezentanța orașului el a avut locul de onoare pe lista burdiișă. Și ciudat rămâne faptul trist că stările dezolate la institutul pedagogic, al cărui director de ani de zile este dl Drăgălina, au ajuns pe un povârniș foarte primejdios. Nainte cu 3 săptămâni inspectorul școlar din Lugoj a vizitat institutul. Raportul său făcut ministrului de culte desigur a fost zugrăvit cu culori întunecoase, pentru că de prezent un comisar ministerial dl dr. Siegescu cercetează îndeamănuntul starea abnormală și caotică a institutului numit.

Intrarea în dezbateri a iuriscenzurii com. de avere dr. N. Ionescu, că propunerea comitetului e păgubitoare și ilegală, a avut efectul hotărât că punându-se la vot aceasta propunere cu mare majoritate a fost respinsă. Burdia însă nu se lasă și propune, ca comitetul să fie îndrumat de a aduce la proxima adunare generală o schimbare a statutului în sensul dorit de — vicepreședinte. Într'un sgomot mare, în care la adresa acestui domn se auziau cuvinte ironice — sarcastice, propunerea lui Burdia se pune la vot și mirare! reprezentanți cari almintrelea aproape toți trag carul Măriei Sale resping cu o majoritate mare propunerea stăpânitorului lor, blamând astfel pe amărîtul vicepreședinte, cel cu atâtea trebuințe... și pe președintele lor, care va avea cauze să rădă în pumni de păcălitul său locuitor și — rival.

— **Grevă mare.** Din Petersburg se scrie că acolo fac grevă 75000 lucrători, așa că în 35 fabrici nu se lucrează de loc. Studenții universitari, 25000 la număr, fac și ei cauză comună cu greviștii. Și în alte părți ale Rusiei s'au declarat greve. Astfel la Moscva și Saratov.

— **Banca Angliei** este în mare strâmtoare. Criza americană a făcut-o să lupte cu multe greutăți, dintre cari poate cea mai grea este urmă-

toarea: Cu două sute de ani o familie rusească Polubokto, a depus acolo o sumă care azi face 2 mii de milioane. Și anume, suma era depusă cu condiția să poată fi retrasă în orice moment. Un profesor cu numele Rubertz, a convocat acum pe cei 40 descendenți din susnumita familie locuitoare în Starodub, pentru a hotărî să scoată cele două miliarde, — ceea ce dă de grijă englezilor și poate produce o nouă criză financiară.

— »Patrie« s'a aflat! În toată Franța e bucurie mare. După o telegramă primită dela Londra, balonul militar dirigibil »Patrie«, care scăpase zilele trecute din mâna sondaților și se credea că nu se va mai da de urmele lui, a căzut și a fost aflat într'o fermă din Irlanda.

— **O anecdotă asupra lui Victor Hugo.** Pe când scria »Miserabilii«, marele scriitor, care de altfel se entuziasmă foarte lesne, se aprinse cu o adevărată pasiune pentru bandiți. El găsea în limbajul răufăcătorilor un deosebit pitoresc pe lângă multele calități de expresie.

Într'o zi unul din amicii săi veni să-l vădă. Eră un timp din specialitatea toamnei la Paris, o ploaie și un noroi îngrozitor. Victor Hugo eră cufundat în lectura »Hoților« de Vidock. Ridică capul: Dar e magnifică, limba aceasta a hoților. Iată, cum plouă azi. Tu, eu, noi, spunem prosaic: Plouă. Aceasta e așa banal, așa lat. Banditul, el, vezi, zice: Și cum prietinel nu prea pareă a-i înțelege pornirea entuziasmului, el reluă cu foc: — Dar nu-ți închipui imaginea. Nu înțelegi în vorbele acestea, sgomotul ascuțit al tășurilor, un fel de amestec de lumină și întunec, învâlmășală și turburarea ce perindă dintr'un cartir într'altul. Banditul nu zice — plouă — ci zice — plouă cuțite. Ce metaforă amical meu, ce limbă!!

Explicația se lămuie mai târziu în »Miserabilii«. Victor Hugo ar fi fost întristat dacă i-s'ar fi demonstrat, — cum o fac de atunci încoace, filologii, că lauscheneții nu valorau nimic în ideia lui, și că cuvântul ar fi derivat, pur și simplu dintr'un termen prosaic al vre-unui bandit spaniol.

— **Convocare.** P. T. Domnii membrii comitetului cercual al despărțământului Abrud-Câmpeni al »Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român« se înviță din nou la ședința pe 16 Dec. st. n. 1907 la 2 cre p. m. în localul »Aurariei« din Abrud. Câmpeni, 3 Dec. 1907. Romul Furdui, director.

— **Mijloace rusești de corupțiune.** Fostul ministru Radoslavof, a declarat la un interview acordat unui ziarist, că după criza financiară rusească din 1886, Rusia i-a oferit trei milioane ca să devie instrumentul lor.

El a respins cu indignare această propunere. Acest lucru a produs mare senzație în toată Bulgaria.

— **Săpun de viorea de Parma.** Sub această numire de câțiva ani e în circulație un nou săpun folositor. Cine nu iubește mirosul de viorele? Și dacă știm, că acest săpun plăcut face fața fină, dacă știm, că în astfel de calitate și pe lângă așa preț în străinătate nu putem căpăta atare săpun, atunci putem aștepta, ca publicul mare se nu întrebuițeze acest săpun, numai ca să-i tindă mâna de ajutor pregătitorului, ci în interesul său propriu. O bucată 80 fil., 3 bucăți 2 coroane 20 fil. Pregătește Szabó Béla fabricant de săpun de toaletă, Miskolcz. Se poate căpăta în Arad în drugheria lui Vojtek și Weisz, Lugoj în farmacia lui Fischer János, Timișoara în prăvălia lui Wisemayr Ferencz.

Návay își face de cap!

— Ședința dela 3 Decemvrie a dietei. —

Návay a retras cuvântul la 17 croați.

— Vorbirea lui dr. I. Maniu.

— Prin telefon. —

Prezidează Návay. Cel dintâi vorbește croatul *Babici*. Președintele îi detrage însă cuvântul. Tot așa pățește și *Modrušan*.

Se naște un scandal enorm. Deputații croați protestează cu indignare în contra purtării prezidentului.

Csépány Géza (disident) combate articolul unic.

Babici cere cuvântul să vorbească la regulament.

Prezidentul nu l-a lăsat însă să vorbească, decât puține vorbe; ci i-a retras cuvântul.

Același lucru îl face cu alți 15 croați li amenință apoi că dacă vor mai continua să insiste a vorbi, îi dă pe mâna comisiei de imunitate.

Vorbește apoi dr. I. Maniu, care combatte cu puternice argumente proiectul de tranacție.

Mai vorbesc croații *Dușan Popovici* și *Magdici*.

Economie.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

Budapesta, 6 Dec. 1907.

INCHEEREA la 1 ORĂ :

Grâu pe Apr. 1908 (100 klg.)	26.40—26.42
Secară pe Apr.	24.86—24.88
Ovăs pe Apr.	17.26—17.28
Cucuruz pe Mai 1908	15.20—15.22

INCHEEREA la 4 ORE :

Grâu pe Apr.	26.46—26.48
Secară pe Apr.	24.90—24.92
Ovăs pe Apr.	17.28—17.30
Cucuruz pe Maiu 1908	15.20—15.22

Prețul cerealelor după 100 klg. a fost următorul

Grâu

De Tisa — — — —	24 K. 60—26 K. 20 fil.
Din comitatul Albei —	24 » 90—25 » 70 »
De Pesta — — — —	24 » 75—25 » 90 »
Bănățenesc — — — —	24 » 80—25 » 60 »
De Bacica — — — —	24 » 95—25 » 75 »
Săcară — — — —	23 » 75—24 » 05 »
Orzul de nutreț, cvalitatea I.	15 » 90—16 » 10 »
» de cvalitatea II —	15 » 70—15 » 90 »
Ovăs » » I —	16 » 85—17 » 15 »
» » » II —	» ——— » — »
Cucuruz vechiu —	» ——— » — »
» nou —	14 » 80—15 » — »

BIBLIOGRAFIE!

Pomelnic pentru pomenirea viilor și morților la liturgii și parastase. De vânzare, legat în pânză 50 fil. — în hârtie 30 fil.

A apărut »Vieța Românească« cu următorul sumar: *** *Legenda Funigeilor* (sfârșit) pag. 161; C. Stere, *Social-democratism sau poporanism?* (Cap. IV) pag. 173; G. Coșbuc, *Na Duna* (versuri) pag. 209; I. Agârbiceanu, *Aproape de ofi-lire* pag. 213; Isabela Sadoveanu Evan, *Nicolae Grigorescu* pag. 233; George Ranetti, *În jurul samovarului* (versuri) pag. 238; G. Ibrăileanu, *Amestec de curente contradictorii: G. Asaki* pag. 243; dr. D. Călugăreanu, *Cronica științifică* (Partenogeneza artificială) pag. 251; I. G. Duca, *Cronica externă* (Afacerea Molike-Harden) pag. 255; G. I., *Cronica literară* (Probleme literare: o nouă concepție asupra artei) pag. 260; Tarascon, *Cronici vesele* pag. 266; Leandru, *Scrisori din Ardeal* (Björnson contra unguirilor, Măcelurile dela Pânade, Pecica, Cristian și Cernovă Lupta în dietă, Campania slavilor) pag. 271; Gt. Vieța românească în Bucovina (Învățământul primar și roadete lui) pag. 276; P. Nicanor & Co., *Miscellanea* pag. 283; *Varietăți* pag. 301; *Mișcarea intelectuală în străinătate* pag. 319.

Poșta Redacției.

Un ab. Caransebeș. Când institutul d'acolo este țintă de atac al guvernului, nu credem ni-merit timpul să ventilăm chestii ca și cele pe cari ni-le relatați. Nu ne îndoim că așa s'au petrecut lucrurile și că sunt vinovați la mijloc. E mai bine să cruțăm însă deocamdată chiar pe cei slabi.

I. V. în B. Comloș. Articolul se va publica în numărul viitor poporal. — Da, va fi acasă.

H. P. P. în Lipsca. Scrisoarea și cele trimise ne-au făcut bucurie mare. Așa vom face. Incurând o scrisoare.

Teaha. A sosit târziu. Se va publica în săptămâna viitoare.

Redactor responsabil Ioan N. Iova.
Editor-proprietar George Nichla.

Haltenberger Béla,

văpsătorie de haine, curăţitorie chimică și fabrică de spălat în aburi.

◆◆◆ KASSA. ◆◆◆

Se curăță sau se văpsește cât se poate de frumos, haine de iarnă, blănării, haine de dame, bluse, toalete de bal.

Jachete de piele descolorate, se văpsec într-o culoare închisă trainică.

Gulerele și manșetele, se curăță și se fac albe ca zăpada, fără chlor.

In casuri de doliu, se văpsec imediat hainele în negru.

Firma pune mare preț pe expediarea cât se poate de repede și punctual pe poștă și în provincie.

Odăjdii bisericesti, broderiile se curăță frumos și multă îngrijire.

Abonați! „Zăvodul“!

„Zăvodul“ foaia glumeață pentru popor a apărut și se trimite tuturor abonenților și celor insinuați, cu următorul cuprins:

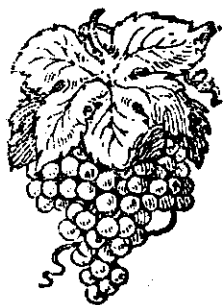
1. Cazană „Zăvodului“. 2. Vulpea și Țapul. 3. Dela jocul satului. (sara după ce să imprăstie jocul și țigani să culcă, cu caricatură.) 4. Păcala și Tândala în Cluj, cu caricatură. 5. Darea de samă a lui Dr. Fărfaia către Dr. A. Păcală diplomat în toate fărdelegile (cu caricatură). 6. Ce-i minciuna? 7. Cine-i? 8. Ciumulituri. 9. Găcitură. 10. Stafeta „Zăvodului“.

Abonamentul pe 1 lună 1 coroană, pe 3 luni 2 coroane, pe 6 luni 4 coroane, pe un an 8 coroane.

„Zăvodul“ apare în Cluj (Kolozsvar).

VIND

Oltoiori verzi de viță cu rădăcină

losă portalis, Chaszla alb și roșu, Oporto, Rizling, Szlan-kamenka, miia cu 160 cor.

Loză netedă Riparia-

portalis, miia cu 9 cor.

Tei înalți de 3—4 metri 100 bucăți cu 60 cor.

Resch Mihály, Ujvidék.

Recomandat de ministerul de culte și instrucție!
— Multe recunoștințe! —

ZWÖRNER B.

PREPARATORUL DE ÎMPAIAT ANIMALE

KOLOZSVAR, Rozsa-u. 7. sz.

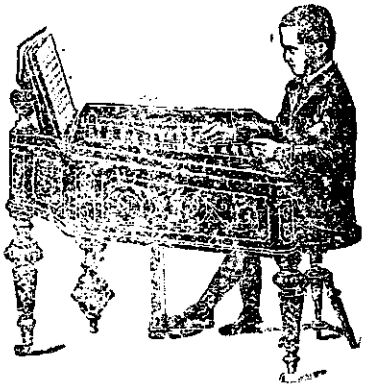
Animalele să se trimită cât se poate de proaspete și nebelite. Trebuie indicat în ce formă să se întample prepararea; mamiferelor mai mari să li-se scoată intestinele. — Pentru împachetare socotesc numai cheltuielile mele. —

Preparație îngrijită, artistică, în formă — naturală, lucru trainic, prețuri — moderate! —

* * *

Chugyik Sándor, B.-Csaba

Fabricant de cimbale.

Pregătește cele mai bune

cimbale,

precum și

repararea tuturor instrumentelor cu coardă

pe lângă garanție și prețuri moderate.

Economisește multă

oboseală, timp și lemne

fiecare menajeră care spală rufele cu

pravul de săpun

pentru spălat

arătat de mine, și rufele se fac curate și albe ca zăpada. La fiecare pachet e adăugat și un prospect.

Prețul unui pachet 24 fileri și 12 fileri.

Se găsește la

Stefan Knezevits, Temesvár

Fabrik, Hauptgasse 25, „Zur Salzmühle.“

Un candidat de avocat

doctor iuris, cu praxă îndelungată, pe lângă condițiuni convenabile, cearcă aplicație în vre-o cancelarie advocațională. Adresa la administrația „Tribunei“.

7229/1907 număr

Arverési hirdetmény.

A bjenői kir. jbiróság mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy Czurle Ambrosz, Bogdán Anna és Sztán Mihály ágrisi lakosoknak Kaci Nika a Nyiski ternovai lakoselleni 1291 kor. 70 f. tőke és jár. iránti végrehajtási ügyében az árverést elrendelte, minek folytán az aradi kir. tszék és a bjenői kir. jbiróság területén fekvő és az ágrisi 420 sz. tjkvben A. I. 13, 8, 11 sor (842—843, 1794, 1511 a 2259 a, 2463 a, 2654—2655 b hrszi ingatlanok 1393 kor. s a A+I sor 1060 hrszi szőlő 64 kor. kikiáltási árban

az 1907. évi deczember hó 23 napjának d. e. 10 órakor.

Ágris községhezánál megtartandó nyilvános árverésen a következő feltételek alatt fogeladatni.

1) e 7 alatt özv. Bogdán Miklósné javára bekebelezett szolgalmijog érintetlenül hagyatik.

Ha a kikiáltási áron felüligerett nem fog tétetni az elárverezendő ingatlan a kikiáltási áron alól is elfogadatni.

2) Árverelni kívánok tartóznak az ingatlan becsárának 10% át vagis 139 kor. 30 fl. 6 kor. 40 fl. készpénzben, vagy az 1881 nov. 1-én 3333 sz. I. M. rendelet 8 §-án kijelölt óvadékképes érték papirokban a kiküldött kezeimhez leteni, vagy az 1881. 60 tc. 170 § értelmében a bánatpénznek a bíróságnál történt előleges elhelyezéséről kiállított elismervényt átszolgáltatni.

3) Vevő köteles a vételért három egyenlő részletben, és pedig az elsőt az árverés jogerőre emelkedésétől számított 15 nap, a másodikat ugyanazon naptól számított 30 nap, s a harmadikat ugyanazon naptól számított 45 nap alatt, minden egyes vételári részlet után az árverés napjától számítandó 5% kamatokkal együtt szabályszerű letéti kérvény kapcsában az 1881. évi decz. 6-án 39425. sz. a. rendeletben előirt módon a butyini kir. adóhivatalnál mint birói letétpénztárnál befizetni.

A bánatpénzt a bíróság az utolsó részletbe fog beszámítatni.

Az árverési feltételek többi pontjai a hivatalos órák alatt ezen kir. jbiróság tkvi hatóságánál, továbbá Agris, Ternova és Aranyág községek előljáróságainál megtekinthetők.

Borosjenőn, 1907 augusztus 15.

Székely,
kir. albró.

5642/907 tkv. sz.

Arverési hirdetményi-kivonat.

A m-ragnai kir. járásbiróság mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy „Muresanul“ tak. és hit. int. m-radnai cég végrehajtónak — Pajusan Zaharie gróssi lakos végrehajtást szenvedett elleni végrehajtási ügyében a m-radnai kir. jbiróság területén levő Gross község határában fekvő a a grossi 10 sz. tjkvben A. I. 1—3. 7. 9. 12. sorsz. (19—20) 174. 504. 884. 927. 1123. hrszi ingatlanokból Pajusan Zaharie hányadára 632 koronában ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fentebb megjelölt ingatlan az 1908 évi Január hó 4-én délelőtt 11 órakor.

Gross községhezánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Arverezni szádékozok tartoznak az ingatlanok becsárának 10% át vagyis 63 kor. készpénzben, vagy az 1881. LX. t. cz. 42 §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881 évi november 1-én 3333 sz. a. kelt igazságügyiministeri rendelet 8 §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, a vagy az 1881. LX. t. cz. 170 §. értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

M.-Radna, 1907. október 19.

Nyisztor,
kir. albró.

Productele de ACID-CARBONIC din Muschong-Buziás stațiune balneară

aranjată din nou

expediază și afară de cartel imediat cantitate cât de mare

ACID-CARBONIC-LICHID

chemicește curat și natural, în lichid din isvorele de acid carbonic din baia celebră Buziaș, pentru prepararea apeligazoase, pentru restauratori și alte scopuri industriale.

!! Cel mai spornic acid carbonic !!

Extrasul certificatului analizei chimice al institutului de a examina pe cale chimică mâncările și beuturile a. 1907 nr. 4615. „Mirosul și gustul“ e normal. Conținutul de acid carbonic: 99.57%. În urma examinării s'a constatat că aceste corespund pe deplin cerințelor higienii publice și pe baza conținutului carbonic bogat se califică de cel mai bun. Cu informații servește prompt:

B uroul de expedare de produse acid-carbonice și ape minerale al stațiunii bincare Muschong-Buziaș în Buziás-Fürdő. (MUSCHONG-BUZIÁSFÜRDŐI SZEN-SAV MŰVEK ÉS ÁSVÁNYVIZEK SZÉTKÜLDÉSI TELEPE BUZIÁSFÜRDŐN).

Adresa telegrafică: Muschong-Buziásfürdő. Telefon Interurban 18.

Calendarul „Unirei” pe 1908.

Cuprinde partea Calendaristică, posta, târgurile, șematismul Arhidiecezei, de Alba-Iulia și Făgăraș, a diecezei de Gherla, Lugoj și Oradea. (alături de șemat. preoților e și a docenților) Cronica anului, Partea literară și inserate.

Afară de aceste, în acest an, calendarul „Unirei” mai cuprinde în traducere fidelă întreg

Art. de lege XXVII din anul 1907

despre raporturile de drept ale școlărilor populare elementare, cari nu sunt de stat și despre competențele învățătorilor comunali și profesionali, și

Instrucțiunea

ministrului de culte și instrucțiune publică către comisiunile administr. referitoare la executarea acestei legi.

Legea și instrucțiunea este tradusă în întregime cuprinzând 107 pag. din calendar, astfel estonsiunea calendarului Unirei pe anul 1908 e cu mult mai mare ca de obicei; drept aceea prețul lui încă am fost siliți să-l urcăm la 80 fil. plus porto 10 fil.

Luând în considerare că singură legea tradusă în românește să vinde în preț cu mult mai mare ca prețul de 80 fil., e un bagatel, cu atât mai vârtos, că pre lângă Legea școlară, neapărat de lipsă pentru fiecare preot ea președ. școlă și pentru învățător, mai are și calendarul anului 1908. 1 exemplar costă 80 fil. porto 10 fil.

Dacă din calendar să comandă odată 10 exemplare să dă 10% rabat și fractura.

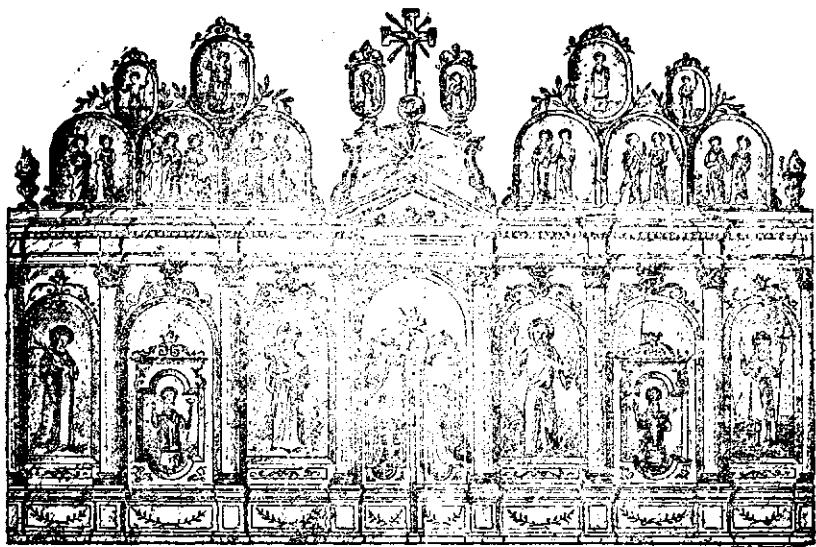
Librăria Seminarială,
Blaj (Balázfalva).

SZABÓ SÁNDOR

SCULPOR, AURITOR ȘI MĂESTRU DE ALTARE
SZATMÁR, BÁTHORY-U. 18.

Me angajez se fac

altare noi, amvoane, morminte sfinte,

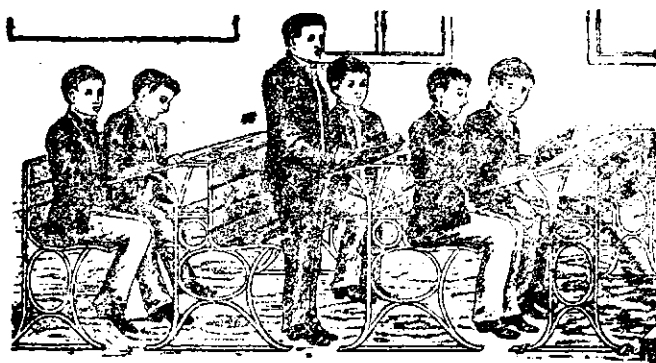

Statul sfinte din piatră, lemn sau imitație.
Renovarea lucrurilor vechi o primesc cu prețuri reduse.

Tablourile noi de altare le fac cu ajutorul pictorilor celebri. În atelierul meu am un depozit de decoruri gata de biserici și odăi.

Mai departe atrag atențiunea onor. preoți să viziteze atelierul meu unde am gata icoane în reliefuri, cari reprezintă stațiunile lui Hristos pe Golgota.

Desenuri și proiecte trimit gratuit. — Pentru a ușura negocierile mă duc pe cheltuielile mele ori și unde. — Aurirea se face cu aur Catalin.

Bănci de școală

de diferite sisteme, mai ales se recomandă cele solide și ieftine, bănci de școală cu două locuri de șezut

Patent Pfarer I.
Konnerth

acestea au un pult

tare, distanță minimală, călimar de cerneală portativ, și un sistem simplu de întors banca, prin ce e ușor de a se curăți școala și se pot comanda în șapte mărimi. Modele se trimit la dorință. Bănci de probă sunt în atelierul de măsur al lui

Nagyszeben, Elisabethgasse 53.

Wilhelm Connerth,

Grósz Nagy Ferencz, farmacist

DEBRECZEN, str. Șaș nr. 8.

farmacia „Arany egyszervu”.

Recomandă medicamente speciale preparate.

Numai există reumă!

Cine voințe să scape de ori ce soi de reumă și de tot felul de dureri externe să cumpere o sticlă mare din renuțitul

Király Balzsam

al cărui efect vindecător recunoscut și de medici.

1 sticlă mare 2 cor. 65 fil. cu îndrumare. 3 sticle mari 6 cor. 65 fil. cu îndrumare, porto franco cu rambursă.

Patentat, în nenumărate spitale de frunte se aplică ca cel mai eficace medicament.

Numai există reumă!

MUSTAȚA E FRUMOASĂ!

dacă întrebuințezi

POMADA HAJDUSÁG

cea mai bună pentru creșterea și potrivirea mustețelor, pregătite din materie neunsuroasă. Efectul se vede foarte iute și cu siguranță. Scutit prin lege. Un borcan 50 fil. Prin postă se trimit numai 3 borcane cu 2-15 Cor. Pe lângă rambursă gratuit.

Parfumuri de tot felul

cu 1, 2, și 3 cor. sticla.

MEDICAMENT PENTRU VOPSIREA PĂRULUI

în culori blond, brunet și negru. Efect la moment. O singură vopsire e îndeajuns, ca părul sau mustața o lună să aibă culoarea ce o dorește. Nu înapreste părul. O sticlă cu medicament pentru ori și ce culoare 4 cor., e de ajuns pe un an întreg,

Mare depozit de medicamente speciale din țară

și streinătate, articole de lux, bandage etc. etc. etc.

CEL MAI SIGUR MIJLOC DE ÎNFRUMȘETARE e

Crema de față Fáy-féle Arcz-Crém

efectul e miraculos! Infrumșează, întinereste! Cel mai escelent mijloc contra pistruiilor a petelor ficat și a tuturor necurățeniilor de față. Un borcan 1 coroană săpunul 1 coroană bucata. — — —

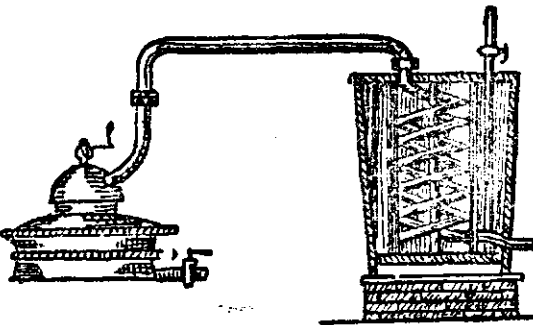
Depozit princ. de exped. Grósz Nagy Ferencz, farm. Debreczen.

Recomand tuturor fierbătorilor de rachiu și de spirt
căldările

mele cele mai nouă și de construcția cea mai nouă, brevetate, făcute după sistem propriu.

Prețuri solide și fixe.

Afară de căldările de fier rachi pregătesc în atelierul meu injectoare practice, de sistem propriu, contra peronosperii. Țin totdeauna în magazinul men cantitate mai mare de injectoare, ca să pot satisface momentan comanda mai mari. Afară de aceea am în magazin tot felul de vase de casă de aramă, pregătite de mine, cu prețul cel mai culant. Trimet franco prețuri curente ilustritate.

MILAN T. IOVANOVIĆI, căldărar
UJVIDEK, strada Lázár nr. 14.

Liferantul de lumini de ceară a diecezei catolice din com. Bihor și Silagy.

INTEMEIAT LA 1835.

Frölich József

pregătitor de lumini de ceară

NAGYVÁRAD.

Recomandăm în binevoitoarea a onor. public, fabricațiunile sale de lumini de ceară, lumini de ceară de I-a calitate bucata 4·80 Cor. II-a calitate 4 Cor. III-a calitate 3 Cor. — Tot felul de lumini mai mici, albe, galbene sau colorate. — Lumini de ceară pentru cununie, albe și frumos aurite părechea dela 5 Cor. până la 100 Cor. — Cea mai fină tămâie din Egipt, prima 2·40 Cor. secunda 1·80 Cor. tertia 1 Cor. — Cel mai fin oleu destilat de flori în cano de tinichea indeosebi pentru biserică. Klgr. 96 fil. — Recomand luminiile mele pentru altar, pregătite din steariu curat, ce nu picură și nu curg. Și cea mai bagatelă comandă o execut prompt, pachetare nu se compuie și dela 5 Klgr. în sus expediția e gratis.

Miere și ceară galbă cumpăr pe lângă prețurile cele mai mari.

Adjustat cu mașini cu putere electrică.

Adjustat cu mini așu putere electrică

In atențiunea celor cari zidesc!

Aduc la cunoștința celor interesați, că în ferma mea de zidit din Radnai-ut 22 (telefon 393) și în cancelaria mea de arhitectură (telefon și pentru comitat 264) se pot procura și căpăta

TIGLE (cărămizi)

calitatea cea mai bună arse în cuptorul meu de curând zidit, tot așa **treiste** pentru tovarne în ori ce calitate. Primesc zidiri de ori ce soi, — planuri și executarea lor pe lângă prețurile cele mai moderate. Schițe fac gratuit.

Cu stimă;

Probszt Mihály

zidar și fabricant de țigle. Arad, Str. Ferdinand Nr. 1-a.

TRISKA J.

Pianine — Cimbale — Pian Harmonice

in prețul de fabrică se pot căpăta și plătit în rate.

- Se închiriază instrumente. ●

Acordarea sau repararea în loc sau în provincie o săvârșește prompt.

Gel mai mare magazin de pian în Ardeal

TRISKA J.

KOLOZSVAR
Sétatér-u. 10. (Casa propr.)

TELEFON Nr. 87.

Schaefer Richard Géza

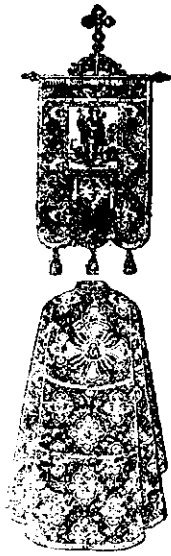
lăcătuș de edificii, canale și apaducte

Arad, Strada Balthyányi Nro. 17.

Pregătește din fier bine bătut: grilage la fluvii, — — trepte, balcoane, și pentru bănci. — —

Primește spre efectuare ori-ce forme de fer, acoperișuri și rame de ferestri, întărind prin fer ferestri și uși. Construcție de apaducte, esitoare fără miros, pisoare, lavortoare, scâlzi în orice formă și mărime. Aduce și face fântâni cu tragere spre orice scop. Atelier expert. Mare magazin de — — — tuburi de piatră smălțuită. — — —

TELEFON Nr. 87.

Müller György

prăvălie de prapuri, odăjdii și obiecte bisericesti
Temesvár-Józsefváros, Uri-utca nr. 16

recomandă magazinul său bogat de odăjdii bisericesti, acopereminte pentru altar și obiecte pentru biserică de ritul ortodox. Tot felul de steaguri bisericesti, articoli de aramă și lemn precum icoane sfinte.

Cruci din tinichea pentru câmpuri, obiecte pentru împodobirea bisericilor în esecție frumoasă și după stil.

Provocându-mă la experiența câștigată pot să asigur onorata preoțime, că voi putea satisface pretensiunilor celor mai gingașe.

AU SOSIT

cele mai frumoase și mai moderne

noutăți de toamnă

în stofe, precum și flanele și bar-cheturi de spălat

modelele cele mai noi și asortiment bogat, cari se găsesc numai la mine cu prețurile cele mai favorabile.

Pânză și șifon

asemenea în calitatea cea mai bună. O cumpăratură de probă poate convinge pe ori și cine, că numai la mine se poate târgui bine și ieftin.

Solicita părtinirea binevoitoare:

George Jancovici

ARAD, strada Forray nr. 2.

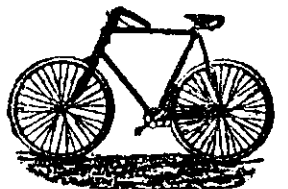
(casa Lukácsy).

NEMECSEK VINCZE Szeged

Valéria-tér (palatul dr. Goldschmiedt)

Au **biciclete** cele mai bine sosit fabricate.

Mă rog a-mi visita depositul, este isvorul cel mai bun de cumpărat în părțile constitutive și **gumi**, email luciu și nielatură cu preț moderat, **mașini de cusut SNER** și mașini pentru măiestri. În atelierul meu mechanic fac tot felul de articoli de brânșă aceasta și anume: **puști**, mașini grăitoare, mașini de brodat, utensilii artistice pentru ingineri și medici, lucruri de arthopedie și de tehnica electrică, telegrafuri de casă și orice fel de transformări.

Se pot cere și solviri în rate.

OPURI și BROȘURI

Se recomandă

FOI PERIODICE

a executa următoarele:

INVITĂRI

BILETE DE LOGODNA

dupa dorinta și in colori

BILANȚURI

ANUNȚURI FUNEBRALE

• Tot felul de lucrări tipografice •

atingătoare de această branșă

PROGRAME

BILETE DE CUNUNIE

dupa dorinta și in colori

ADRESE

BILETE DE ÎNTRARE

„TRIBUNA“

ARAD

Str. Deák Ferencz nr. 20

PREȚ-CURRENTURI

in 100-00 Muntii

NOTE

STATUTE • LIBELE

CIRCULARE

• Diferite tipărituri pentru bănci •

CĂRȚI DE VISITĂ

diferite formate

MENU

PLICURI CU FIRMA

OBLIGAȚIUNI

Comandele primite să efectuese prompt și consciincios.

CĂRȚI in COMISIUNI

Prețuri moderate!

EDITURĂ PROPRIE